

Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS DOM (Fjerde Afdeling)

25. oktober 2012*

»Fri bevægelighed for personer — artikel 39 EF — statsborger i en medlemsstat, der søger arbejde i en anden medlemsstat — ligebehandling — ungdomsarbejdsløshedsydelse til unge, der søger arbejde for første gang — indrømmelse heraf undergivet en betingelse om mindst seks års studier i værtsmedlemsstaten«

I sag C-367/11,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF, indgivet af Cour de cassation (Belgien) ved afgørelse af 27. juni 2011, indgået til Domstolen den 11. juli 2011, i sagen:

Déborah Prete

mod

Office national de l'emploi,

har

DOMSTOLEN (Fjerde Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, J.-C. Bonichot, og dommerne A. Prechal (refererende dommer), L. Bay Larsen, C. Toader og E. Jarašiūnas,

generaladvokat: P. Cruz Villalón

justitssekretær: A. Calot Escobar,

på grundlag af den skriftlige forhandling,

efter at der er afgivet indlæg af:

— Déborah Prete ved avocate J. Oosterbosch

— den belgiske regering ved L. Van den Broeck og M. Jacobs, som befuldmægtigede, bistået af avocat P.A. Foriers

— den tjekkiske regering ved M. Smolek og D. Hadroušek, som befuldmægtigede

— Europa-Kommissionen ved V. Kreuschitz og G. Rozet, som befuldmægtigede,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse i retsmødet den 19. juli 2012,

* Processprog: fransk.

afsagt følgende

Dom

- 1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af artikel 12 EF, 17 EF, 18 EF og 39 EF.
- 2 Anmodningen er blevet indgivet under en sag mellem Déborah Prete og Office national de l'emploi (herefter »ONEM«) vedrørende sidstnævntes afslag på at tildele den pågældende ungdomsarbejdsløshedsydelse i henhold til belgisk lovgivning.

Belgisk lovgivning

- 3 Belgisk lovgivning foreskriver, at unge, som har færdiggjort deres studier og søger arbejde for første gang, modtager ydelser, der skal lette deres overgang fra undervisningssektoren til arbejdsmarkedet, benævnt »ungdomsarbejdsløshedsydelse«.
- 4 Artikel 36, stk. 1, første afsnit, i kongelig anordning af 25. november 1991 vedrørende arbejdsløshed (*Moniteur belge* af 31.12.1991, s. 29888), som ændret ved kongelig anordning af 11. februar 2003 (*Moniteur belge* af 19.2.2003, s. 8026, herefter »den kongelige anordning«), bestemmer:

»For at være berettiget til ungdomsarbejdsløshedsydelse skal den unge arbejdstager opfylde følgende betingelser:

[...]

- 2° a) Den pågældende skal enten have gennemført en gymnasieuddannelse eller det tredje år på fuld tid af en erhvervsmæssig, håndværksmæssig eller teknisk grunduddannelse i en uddannelsesinstitution, der er oprettet af, får tilskud fra eller er anerkendt af et af statens fællesskaber.
- b) Den pågældende skal have opnået et diplom eller et skriftligt eksamensbevis for de under a) anførte uddannelser udstedt af den kompetente eksamenskommission i et af fællesskaberne.

[...]

- h) Den pågældende skal have gennemført studier eller en uddannelse i en anden stat i Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde, såfremt følgende betingelser begge er opfyldt:
 - Den unge skal fremlægge dokumenter, hvoraf det fremgår, at studierne eller uddannelsen er på samme niveau og ligeværdige med dem, der er nævnt i de foregående litraer.
 - På det tidspunkt, hvor der ansøges om ydelser, skal den unge være et barn, som vandrende arbejdstagere som omhandlet i [artikel 39 EF] har forsørgerpligt over for, og de skal have bopæl i Belgien.

[...]

- j) Den pågældende skal have opnået et eksamensbevis udstedt af et af fællesskaberne, hvoraf det fremgår, at det er ligeværdigt med de under litra b) anførte beviser, eller et eksamensbevis, der giver adgang til en videregående uddannelse. Dette litra finder ikke anvendelse,

medmindre den pågældende forud har gennemført mindst seks års studier ved en uddannelsesinstitution, der er oprettet af, får tilskud fra eller er anerkendt af et af fællesskaberne.

[...]«

Twisten i hovedsagen og de præjudicielle spørgsmål

- 5 Déborah Prete, der er fransk statsborger, har gennemført en videregående skoleuddannelse i Frankrig, hvor hun i juli 2000 bestod en erhvervsrettet studentereksamen med speciale i sekretærarbejde. I juni 2001 blev hun gift med en belgisk statsborger og bosatte sig sammen med ham i Tournai (Belgien).
- 6 Den 1. februar 2002 indskrev Déborah Prete sig som arbejdssøgende hos ONEM. Den 1. juni 2003 indgav hun en ansøgning om ungdomsarbejdsløshedsydelse til ONEM.
- 7 Ved afgørelse af 11. september 2003 gav ONEM afslag på ansøgningen med den begrundelse, at Déborah Prete ikke havde gennemført mindst seks års studier i en uddannelsesinstitution beliggende i Belgien, inden hun fik sit gymnasiale eksamensbevis, således som det kræves i henhold til den kongelige anordnings artikel 36, stk. 1, første afsnit, nr. 2, litra j).
- 8 Déborah Prete anlagde sag til prøvelse af denne afgørelse ved Tribunal de travail de Tournai, som ved dom af 19. december 2008 gav hende medhold og fastslog, at hun havde ret til ungdomsarbejdsløshedsydelse.
- 9 ONEM iværksatte appel, og nævnte dom blev ved dom af 25. februar 2010 omgjort af Cour du travail de Mons. Denne ret fastslog, at Déborah Prete ikke havde ret til ungdomsarbejdsløshedsydelse, og præciserede herved bl.a., at den pågældende ikke kunne udlede en sådan ret hverken af artikel 39 EF eller af artikel 18 EF.
- 10 Til støtte for den appel, som Déborah Prete har iværksat for Cour de cassation til prøvelse af nævnte dom, har hun bl.a. gjort gældende, at dommen tilsidesætter de rettigheder, der for unionsborgere er fastsat ved artikel 12 EF, 17 EF og 18 EF, samt om fornødent artikel 39 EF.
- 11 Cour de cassation har anført, at det af den appellerede dom fremgår, at betingelsen i den kongelige anordnings artikel 36, stk. 1, første afsnit, nr. 2, litra j), er blevet indsat deri med henblik på at sikre, at der består en reel forbindelse mellem den, der ansøger om ungdomsarbejdsløshedsydelse, og det pågældende arbejdsmarkeds geografiske område. Cour de cassation har endvidere anført, at Domstolen har anerkendt, at et sådant formål er lovligt, bl.a. i dom af 11. juli 2002, D'Hoop (sag C-224/98, Sml. I, s. 6191).
- 12 Déborah Prete har imidlertid i appelskriftet gjort gældende, at nævnte betingelse, henset til dens alt for generelle og ensidige karakter, går ud over, hvad der er nødvendigt i forhold til nævnte formål, således at den under omstændigheder som i det foreliggende tilfælde skulle have været forkastet af Cour du travail de Mons. Denne ret, som det påhvilede at efterprøve, om Déborah Pretes indskrivning som arbejdssøgende hos arbejdsformidlingen samt den omstændighed, at hun bosatte sig i Belgien efter sit ægteskab med en belgisk statsborger, gjorde det muligt at fastslå, at der bestod den ønskede tilknytning til det belgiske arbejdsmarked, konkluderede med urette, at dette ikke var tilfældet, og afslog at indrømme Déborah Prete ungdomsarbejdsløshedsydelse. Udelukkelsen af Déborah Prete fra at modtage nævnte ydelse står ikke i forhold til hensynet til at undgå flytninger, som alene sker med henblik på at modtage disse ydelser, og er i strid med såvel respekten for den pågældendes familieliv som det fællesskabsretlige princip, hvorefter det kræves af enhver medlemsstat, at den sikrer de bedste betingelser for EF-arbejdstagerens families integration.

13 På denne baggrund har Cour de cassation besluttet at udsætte sagen og at forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

- »1) Er artikel 12 [EF], 17 [EF], 18 [EF] og – om nødvendigt – artikel 39 [EF] til hinder for en bestemmelse i national ret, der ligesom artikel 36, stk. 1, nr. 2, litra j), i [den kongelige anordning] underlægger retten til ungdomsarbejdsløshedsydelse for en ung unionsborger, som ikke er arbejdstager i den i [...] artikel 39 [EF] omhandlede forstand, som har gennemført en gymnasieuddannelse i [Unionen], men ikke ved en uddannelsesinstitution, der er oprettet af, får tilskud fra eller er anerkendt af et af fællesskaberne i [Kongeriget] Belgien, og som har opnået et eksamensbevis udstedt af et af disse fællesskaber, hvoraf det fremgår, at studierne er ligeværdige med et eksamensbevis, der er udstedt af en kompetent jury i et af disse fællesskaber for studier gennemført ved disse belgiske uddannelsesinstitutioner, eller der giver adgang til en videregående uddannelse, den betingelse, at den unge forud herfor har gennemført mindst seks års studier ved en uddannelsesinstitution, der er oprettet af, får tilskud fra eller er anerkendt af et af fællesskaberne i [Kongeriget] Belgien, hvis denne betingelse er ensidig og absolut?
- 2) I bekræftende fald, udgør de omstændigheder, at den i spørgsmål 1 beskrevne unge person, som ikke har gennemført seks års studier ved en belgisk uddannelsesinstitution, bor i Belgien med sin belgiske ægtefælle og er indskrevet som arbejdssøgende ved en belgisk arbejdsformidling, forhold, der skal tages i betragtning ved vurderingen af den unges forbindelse til det belgiske arbejdsmarked, henset til [...] artikel 12 [EF], 17 [EF], 18 [EF] og i givet fald artikel 39 [EF]? Under hvilke omstændigheder skal varigheden af bopælen, ægteskabet og indskrivningen som arbejdssøgende tages i betragtning?»

Om de præjudicielle spørgsmål

- 14 Med de to præjudicielle spørgsmål, som behandles samlet, ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om artikel 12 EF, 17 EF, 18 EF og i givet fald artikel 39 EF skal fortolkes således, at de er til hinder for en bestemmelse som den i hovedsagen omhandlede, hvorefter retten til ungdomsarbejdsløshedsydelse til unge, der søger arbejde for første gang, er undergivet en betingelse om, at den pågældende har gennemført mindst seks års studier ved en uddannelsesinstitution i værtsmedlemsstaten, når henses til den alt for ensidige karakter af en sådan betingelse, idet den bl.a. hindrer enhver mulighed for at indrømme disse ydelser til en ung kvinde, der er statsborger i en anden medlemsstat, og som, selv om hun ikke har gennemført studier ved en sådan institution, befinder sig i en situation, hvor hun har indgået ægteskab med en statsborger i værtsmedlemsstaten, hvor hun bor sammen med denne i nævnte stat, og hvor hun er indskrevet som arbejdssøgende ved en arbejdsformidling dér. I denne forbindelse ønsker den forelæggende ret navnlig oplyst, om de omstændigheder, der kendetegner en sådan situation, faktisk skal tages i betragtning med henblik på at bedømme, om der består en reel forbindelse mellem den pågældende og arbejdsmarkedet i værtsmedlemsstaten.

Indledende bemærkninger

- 15 Indledningsvis bemærkes, at tvisten i hovedsagen vedrører en afgørelse af 11. september 2003, hvorved Déborah Pretes ansøgning om at modtage ungdomsarbejdsløshedsydelse fra den 1. juni 2003 blev afslået.
- 16 Heraf følger, at de traktatbestemmelser, der skal henvises til i det foreliggende tilfælde, er bestemmelserne i EF-traktaten i den affattelse, der følger af Nicetraktaten.
- 17 Det bemærkes endvidere, at den forelæggende ret har nævnt artikel 12 EF, 17 EF, 18 EF og om fornødent artikel 39 EF.

- 18 I denne forbindelse bemærkes, at det fremgår af fast retspraksis, at artikel 12 EF, der indeholder et generelt forbud mod al forskelsbehandling, der udøves på grundlag af nationalitet, kun kan anvendes selvstændigt på forhold omfattet af EU-retten, for hvilke traktaten ikke indeholder særlige bestemmelser om forbud mod forskelsbehandling (jf. bl.a. dom af 30.5.1989, sag 305/87, Kommissionen mod Grækenland, Sml. s. 1461, præmis 13, af 12.5.1998, sag C-336/96, Gilly, Sml. I, s. 2793, præmis 37, af 26.11.2002, sag C-100/01, Oteiza Olazabal, Sml. I, s. 10981, præmis 25, og af 15.9.2011, sag C-240/10, Schulz-Delzers og Schulz, Sml. I, s. 8531, præmis 29).
- 19 Princippet om forbud mod forskelsbehandling er imidlertid blevet gennemført på området for arbejdskraftens frie bevægelighed ved artikel 39 EF og ved afledte retsakter, herunder bl.a. Rådets forordning nr. 1612/68/EØF af 15. oktober 1968 om arbejdskraftens frie bevægelighed inden for Fællesskabet (EFT 1968 II, s. 467) (jf. bl.a. dommen i sagen Kommissionen mod Grækenland, præmis 12, Gilly-dommen, præmis 38, dom af 23.3.2004, sag C-138/02, Collins, Sml. I, s. 2703, præmis 55, samt dommen i sagen Schulz-Delzers og Schulz, præmis 29 og den deri nævnte retspraksis).
- 20 Hvad angår artikel 18 EF, som generelt fastslår enhver unionsborgers ret til at færdes og opholde sig frit på medlemsstaternes område, fremgår det ligeledes af fast retspraksis, at denne bestemmelse er nærmere udmøntet i artikel 39 EF for så vidt angår arbejdskraftens frie bevægelighed (jf. bl.a. Oteiza Olazabal-dommen, præmis 26, dom af 11.9.2007, sag C-287/05, Hendrix, Sml. I, s. 6909, præmis 61, samt dommen i sagen Schulz-Delzers og Schulz, præmis 30).

Om anvendeligheden af artikel 39 EF

- 21 Artikel 39, stk. 2, EF bestemmer, at arbejdskraftens frie bevægelighed forudsætter afskaffelse af enhver i nationaliteten begrundet forskelsbehandling af medlemsstaternes arbejdstagere for så vidt angår beskæftigelse, aflønning og øvrige arbejdsvilkår.
- 22 Artikel 39, stk. 3, EF giver bl.a. statsborgere fra medlemsstaterne ret til frit at bevæge sig i andre medlemsstater med henblik på at søge beskæftigelse der. Statsborgere fra en medlemsstat, der søger arbejde i en anden medlemsstat, er således omfattet af anvendelsesområdet for artikel 39 EF og dermed af retten til ligebehandling som fastsat i bestemmelsens stk. 2 (jf. bl.a. Collins-dommen, præmis 56 og 57).
- 23 I denne forbindelse fremgår det af Domstolens praksis, at med henblik på at fastlægge rækkevidden af retten til ligebehandling for personer, der søger beskæftigelse, er det nødvendigt at fortolke princippet på grundlag af de øvrige EU-retlige bestemmelser, herunder artikel 12 EF (Collins-dommen, præmis 60).
- 24 Unionsborgere, der har lovlig bopæl på værtsmedlemsstatens område, kan således støtte ret på artikel 12 EF i alle de situationer, der henhører under EU-rettens materielle anvendelsesområde. Unionsborgerskabets formål er at skabe den grundlæggende status for medlemsstaternes statsborgere, således at de, uafhængigt af deres nationalitet og med forbehold af udtrykkeligt fastsatte undtagelser i denne henseende, undergives samme retlige behandling (jf. bl.a. Collins-dommen, præmis 61 og den deri nævnte retspraksis).
- 25 Domstolen har således herved præciseret, at når henses til indførelsen af unionsborgerskabet og den i retspraksis anlagte fortolkning af unionsborgernes ret til ligebehandling, kan artikel 39, stk. 2, EF, der er udtryk for det grundlæggende ligebehandlingsprincip, som er sikret i artikel 12 EF, ikke længere fortolkes således, at en økonomisk ydelse, som har til formål at lette adgangen til beskæftigelse på en medlemsstats arbejdsmarked, ikke er omfattet af bestemmelsens anvendelsesområde (jf. Collins-dommen, præmis 63, og dom af 15.9.2005, sag C-258/04, Ioannidis, Sml. I, s. 8275, præmis 22).

- 26 Det er imidlertid ubestridt, at de i hovedsagen omhandlede ungdomsarbejdsløshedsydelse, der er foreskrevet i national lovgivning, er sociale sikringsydelse, som har til formål at lette de unges overgang fra undervisningssektoren til arbejdsmarkedet (jf. bl.a. D'Hoop-dommen, præmis 38, og Ioannidis-dommen, præmis 23).
- 27 Det er ligeledes ubestridt, at Déborah Prete på tidspunktet for indgivelsen af ansøgningen om disse ydelser var en statsborger i en medlemsstat, som efter at have afsluttet sine studier var arbejdssøgende i en anden medlemsstat.
- 28 Under disse omstændigheder kan den pågældende påberåbe sig artikel 39 EF til støtte for sin påstand om, at hun ikke må udsættes for forskelsbehandling på grundlag af nationalitet for så vidt angår tildeling af ungdomsarbejdsløshedsydelse (jf. i denne retning Ioannidis-dommen, præmis 25).

Om der foreligger forskelsbehandling

- 29 Ifølge fast retspraksis forbyder reglen om ligebehandling, der er indeholdt i artikel 39 EF, ikke blot åbenlys forskelsbehandling begrundet i nationalitet, men desuden enhver form for skjult forskelsbehandling, som ved anvendelse af andre sondringskriterier reelt fører til samme resultat (jf. bl.a. Ioannidis-dommen, præmis 26 og den deri nævnte retspraksis).
- 30 Der er med den i hovedsagen omhandlede nationale lovgivning indført forskelsbehandling alt efter, om den unge, der søger arbejde for første gang, kan påvise at have gennemført mindst seks års videregående skoleuddannelse ved en belgisk uddannelsesinstitution.
- 31 En betingelse, der vedrører nødvendigheden af at have gennemført studier ved en uddannelsesinstitution i værtsmedlemsstaten, vil i kraft af sin natur lettere kunne opfyldes af statens egne statsborgere, og den medfører derfor en risiko for, at navnlig statsborgere fra andre medlemsstater bliver stillet ringere (jf. analogt Ioannidis-dommen, præmis 28).

Om begrundelsen for forskelsbehandlingen

- 32 Som det fremgår af Domstolens praksis kan en forskelsbehandling som den ovennævnte kun begrundes, såfremt den hviler på objektive grunde, der er uafhængige af de berørte personers nationalitet og står i et rimeligt forhold til det formål, der lovligt tilstræbes med den nationale ret (jf. bl.a. D'Hoop-dommen, præmis 36, Collins-dommen, præmis 66, og Ioannidis-dommen, præmis 29).
- 33 I denne forbindelse har Domstolen hvad angår ydelser som de i hovedsagen omhandlede, der har til formål at lette de unges overgang fra undervisningssektoren til arbejdsmarkedet, anerkendt, at det er legitimt for den nationale lovgiver at ville sikre sig, at der består en reel forbindelse mellem den, der ansøger om ydelserne, og det omhandlede arbejdsmarkeds geografiske område (jf. bl.a. D'Hoop-dommen, præmis 38, Collins-dommen, præmis 67 og 69, og Ioannidis-dommen, præmis 30).
- 34 Hvad angår kravet om proportionalitet bemærkes, at Domstolen allerede har fastslået, at en enkeltstående betingelse, der vedrører stedet, hvor den pågældende har opnået bevis for at have afsluttet en videregående skoleuddannelse – såsom den betingelse, der er indeholdt i den kongelige anordnings artikel 36, stk. 1, første afsnit, nr. 2, litra a) – har en alt for generel og ensidig karakter, idet den fokuserer utilbørligt på en omstændighed, der ikke nødvendigvis er udtryk for den reelle og faktiske grad af tilknytning mellem den, der ansøger om ungdomsarbejdsløshedsydelse, og arbejdsmarkedets geografiske område, og lader alle andre relevante omstændigheder ude af betragtning. Domstolen har på denne baggrund konkluderet, at nævnte betingelse går ud over det, der er nødvendigt for opnå det tilstræbte formål (jf. D'Hoop-dommen, præmis 39, og Ioannidis-dommen, præmis 31).

- 35 Det fremgår af forelæggelsesafgørelsen, at det er med henblik på at afhjælpe denne situation, at den omtvistede betingelse, der vedrører kravet om at have gennemført mindst seks års studier ved en uddannelsesinstitution, der er oprettet af, får tilskud fra eller er anerkendt af et af de belgiske fællesskaber, er blevet indsat i den kongelige anordnings artikel 36, stk. 1, første afsnit, nr. 2, litra j), som et alternativ til den betingelse, der vedrører stedet, hvor beviset er opnået.
- 36 I sine indlæg for Domstolen har den belgiske regering bekræftet, at den omtvistede betingelse har til formål at sikre, at der består en reel forbindelse mellem den, der ansøger om ydelserne, og det belgiske arbejdsmarked, og har anført, at en sådan betingelse opfylder de krav, der følger af proportionalitetsprincippet, idet den herved navnlig har gjort gældende, at det antal studieår, der kræves i henhold til betingelsen, ikke går ud over, hvad der er nødvendigt for at nå formålet.
- 37 I det foreliggende tilfælde forekommer det imidlertid ikke nødvendigt, at Domstolen udtaler sig om, hvorvidt nævnte betingelse i givet fald tilsidesætter proportionalitetsprincippet som følge af længden af de studier, der således kræves.
- 38 Som det fremgår af omstændighederne i hovedsagen, har Déborah Prete nemlig ikke gennemført et eneste års studier i Belgien, således at hun alligevel ville have fået afslag på ungdomsarbejdsløshedsydelse, hvis den omtvistede betingelse havde stillet et krav om, at den pågældende skulle påvise at have gennemført studier ved en belgisk uddannelsesinstitution af en varighed på under seks år, uanset hvad denne kortere varighed i øvrigt måtte være.
- 39 Det er således tilstrækkeligt, at Domstolen undersøger, om en eventuel konstatering af, at den i hovedsagen omhandlede nationale lovgivning er uforenelig med artikel 39 EF, kan følge af den omstændighed, at nævnte lovgivning, idet den fastsætter en betingelse vedrørende nødvendigheden af at have gennemført studier ved en belgisk uddannelsesinstitution, medfører, at der ikke tages hensyn til andre omstændigheder, som, selv om de ikke er forbundet med det sted, hvor studierne er blevet gennemført, ikke desto mindre også er relevante for, om der består en reel forbindelse mellem den berørte person og det omhandlede geografiske arbejdsmarked.
- 40 Hvad herved angår omstændighederne i hovedsagen bemærkes, at der er tale om en statsborger i en medlemsstat, der i ca. to år har boet i værtsmedlemsstaten som følge af sit ægteskab med en statsborger i sidstnævnte medlemsstat, og som i seks måneder har været indskrevet som arbejdssøgende ved en arbejdsformidling i samme medlemsstat, mens hun samtidig faktisk har taget aktive skridt med henblik på at finde arbejde dér, således som det fremgår af de sagsakter, der er fremlagt for Domstolen.
- 41 Den belgiske regering har i disse forskellige henseender gjort gældende, at ægteskabet med en statsborger i værtsmedlemsstaten, og den efterfølgende flytning til denne stat udgør livsbegivenheder, der ikke har nogen sammenhæng med denne stats arbejdsmarked. Indskrivning som arbejdssøgende udgør alene en administrativ formalitet, der nemt kan opfyldes. Disse omstændigheder indebærer følgelig ikke, navnlig for så vidt angår en person, der i lighed med Déborah Prete har bosat sig i en region, der grænser op til den medlemsstat, hvor vedkommende har gennemført sine studier, og hvor vedkommende derfor naturligt er mere forberedt på at indtræde på arbejdsmarkedet, at den pågældende kun kan vende sig mod arbejdsmarkedet i værtsmedlemsstaten.
- 42 I forbindelse med kompetencefordelingen i henhold til artikel 267 TEUF påhviler det i princippet den nationale ret at påse overholdelsen af proportionalitetsprincippet (jf. bl.a. dom af 19.3.2002, sag C-476/99, Lommers, Sml. I, s. 2891, præmis 40). I denne forbindelse tilkommer det derfor de nationale retter at fastslå, om omstændighederne i det enkelte foreliggende tilfælde vidner om, at der består en reel forbindelse til det omhandlede arbejdsmarked (jf. i denne retning dom af 4.6.2009, forenede sager C-22/08 og C-23/08, Vatsouras og Koupantantzé, Sml. I, s. 4585, præmis 41).

- 43 Det fremgår dog ligeledes af Domstolens praksis, at den er beføjet til at forsyne den nationale ret med alle de elementer vedrørende fortolkningen af EU-retten, som gør det muligt for denne, når den skal afsige dom i sagen, at vurdere, om en national foranstaltning er forenelig hermed. I det foreliggende tilfælde har den forelæggende ret yderligere formuleret forskellige konkrete spørgsmål, der skal besvares (jf. i denne retning Lommers-dommen, præmis 40).
- 44 I denne sammenhæng bemærkes, at med forbehold for, at den endelige vurdering af de faktiske omstændigheder som nævnt skal foretages af de nationale retter, forekommer omstændigheder som dem, der er beskrevet i denne doms præmis 40, faktisk at kunne gøre det muligt at fastslå, at der består en reel forbindelse til værtsmedlemsstatens arbejdsmarked, også selv om den pågældende ikke har gennemført studier ved en uddannelsesinstitution i sidstnævnte stat, således som generaladvokaten ligeledes har anført i punkt 48 og 49 i forslaget til afgørelse.
- 45 I denne forbindelse må den belgiske regerings argumentation om, at en person som Déborah Prete, navnlig eftersom hun bor i nærheden af grænsen til den medlemsstat, hvor hun har gennemført sine studier, mere naturligt kan indtræde på arbejdsmarkedet i denne stat, som hun har en tilknytning til, indledningsvis forkastes. Dels bemærkes, at de kundskaber, som en studerende erhverver under sine studier, ikke generelt set retter sig mod et givent geografisk arbejdsmarked (jf. i denne retning dom af 15.3.2005, sag C-209/03, Bidar, Sml. I, s. 2119, præmis 58). Dels bemærkes, at de omstændigheder, som den belgiske regering således har fremhævet for at begrunde, at der eventuelt består en forbindelse mellem den pågældende og det franske arbejdsmarked, under alle omstændigheder ikke kan udelukke, at der derudover skabes en sådan forbindelse til det belgiske arbejdsmarked under omstændigheder som de i hovedsagen omhandlede.
- 46 I sidstnævnte forbindelse bemærkes endvidere, at det fremgår af Domstolens praksis, at spørgsmålet om, hvorvidt der består en reel forbindelse til en medlemsstats arbejdsmarked, bl.a. afhænger af, om det kan fastslås, at den omhandlede person i et rimeligt tidsrum faktisk og reelt har søgt arbejde i den pågældende medlemsstat (Collins-dommen, præmis 70, og dommen i sagen Vatsouras og Koupatantze, præmis 39).
- 47 Domstolen har ligeledes anerkendt, at den omstændighed, at en person er bosat i en medlemsstat i givet fald også kan sikre, at der består en reel forbindelse til værtsmedlemsstatens arbejdsmarked, og har i øvrigt præciseret, at hvis der til opfyldelse af nævnte tilknytningskrav kræves en bopælsperiode, må den ikke overstige, hvad der er nødvendigt for, at de nationale myndigheder kan sikre sig, at den pågældende faktisk søger beskæftigelse på værtsmedlemsstatens arbejdsmarked (Collins-dommen, præmis 72).
- 48 Endelig kan der ved vurderingen af, om Déborah Prete har en reel forbindelse til værtsmedlemsstatens arbejdsmarked, i øvrigt ikke ses bort fra den omstændighed, at sagsøgeren i hovedsagen under udøvelse af sin ret til at færdes frit, således som den er sikret for unionsborgere ved artikel 18 EF, er flyttet til nævnte stat med henblik på at etablere en fælles bolig efter at have indgået ægteskab med en statsborger i denne stat.
- 49 Som det allerede er understreget i denne doms præmis 25, bemærkes i denne sammenhæng for det første, at det er henset til indførelsen af unionsborgerskabet og den i retspraksis anlagte fortolkning af unionsborgernes ret til ligebehandling, at Domstolen har fastslået, at artikel 39, stk. 2, EF ikke længere kan fortolkes således, at en økonomisk ydelse, som har til formål at lette adgangen til beskæftigelse på en medlemsstats arbejdsmarked, ikke er omfattet af bestemmelsens anvendelsesområde.
- 50 For det andet kan omstændigheder, der fremgår af den familiemæssige sammenhæng, hvori ansøgeren om ungdomsarbejdsløshedsydelse indgår, ligeledes bidrage til at fastslå, at der består en reel forbindelse mellem ansøgeren og værtsmedlemsstaten (jf. i denne retning dom af 21.7.2011, sag C-503/09, Stewart, Sml. I, s. 6497, præmis 100). I denne forbindelse kan eksistensen af nære bånd, bl.a. af personlig art, der er skabt til værtsmedlemsstaten, hvor den pågældende har bosat sig som

følge af sit ægteskab med en statsborger i denne stat, og hvor den pågældende nu opholder sig fast, bidrage til, at der opstår en varig forbindelse mellem den pågældende og dennes nye bopælsstat, herunder til sidstnævntes arbejdsmarked (jf. i denne retning dom af 22.9.1988, sag 236/87, Bergemann, Sml. s. 5125, præmis 20-22).

- 51 Det følger af det ovenstående, at de omstændigheder, der således er kendetegnende for hovedsagen, giver et konkret eksempel på, at for så vidt som betingelsen i den kongelige anordnings artikel 36, stk. 1, første afsnit, nr. 2, litra j), er til hinder for, at der tages hensyn til andre omstændigheder, der potentielt er relevante for den reelle grad af tilknytning mellem den, der ansøger om ungdomsarbejdsløshedsydelse, og det omhandlede geografiske arbejdsmarked, går den ud over, hvad der er nødvendigt for at nå det formål, som den forfølger.
- 52 Henset til samtlige ovenstående betragtninger, skal de forelagte spørgsmål derfor besvares med, at artikel 39 EF er til hinder for en national bestemmelse som den i hovedsagen omhandlede, hvorefter retten til ungdomsarbejdsløshedsydelse til unge, der søger arbejde for første gang, er undergivet en betingelse om, at den pågældende har gennemført mindst seks års studier ved en uddannelsesinstitution i værtsmedlemsstaten, for så vidt som nævnte betingelse er til hinder for, at der tages hensyn til andre relevante omstændigheder, som er egnede til at fastslå, at der består en reel forbindelse mellem den, der ansøger om ydelse, og det omhandlede geografiske arbejdsmarked, og derfor går ud over, hvad der er nødvendigt for at nå det med bestemmelsen tilstræbte formål om at sikre, at der består en sådan forbindelse.

Sagens omkostninger

- 53 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger. Bortset fra nævnte parter udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Fjerde Afdeling) for ret:

Artikel 39 EF er til hinder for en national bestemmelse som den i hovedsagen omhandlede, hvorefter retten til ungdomsarbejdsløshedsydelse til unge, der søger arbejde for første gang, er undergivet en betingelse om, at den pågældende har gennemført mindst seks års studier ved en uddannelsesinstitution i værtsmedlemsstaten, for så vidt som nævnte betingelse er til hinder for, at der tages hensyn til andre relevante omstændigheder, som er egnede til at fastslå, at der består en reel forbindelse mellem den, der ansøger om ydelse, og det omhandlede geografiske arbejdsmarked, og derfor går ud over, hvad der er nødvendigt for at nå det med bestemmelsen tilstræbte formål om at sikre, at der består en sådan forbindelse.

Underskrifter